

Landelijke Jeugdmonitor

Jeugd en integratie

1/09

Landelijke Jeugdmonitor

Rapportage 1e kwartaal 2009

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2007–2008	= 2007 tot en met 2008
2007/2008	= het gemiddelde over de jaren 2007 tot en met 2008
2007/'08	= oogstjaar, boekjaar
1997/'98–2007/'08	= boekjaar enz., 1997/'98 tot en met 2007/'08

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenkomt met de som van de getallen.

Colofon

De Landelijke Jeugdmonitor wordt samengesteld in opdracht van het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

De gegevens zijn afkomstig van:

- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Centrum voor Werk en Inkomen (CWI)
- Dienst Justitiële Jeugdinrichtingen (DJI)
- Gemeentelijke Basisadministratie (GBA)
- Intomart GfK
- Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Justitie
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Programmaministerie voor Jeugd en Gezin
- Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM)
- Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)
- STIVORO
- TNO
- Trimbos-instituut
- Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

De uitvoering van de Landelijke Jeugdmonitor is in handen van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Omslag-ontwerp:
TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen:
Infoservice Jeugd, telefoon (088) 570 75 75
(maandag–vrijdag, 09.00–17.00 uur) of via het contactformulier op
<http://www.landelijkejeugdmonitor.nl>

Copyright:
Centraal Bureau voor de Statistiek.

ISSN: 1876-181X

Jeugd en integratie

Astrid Pleijers

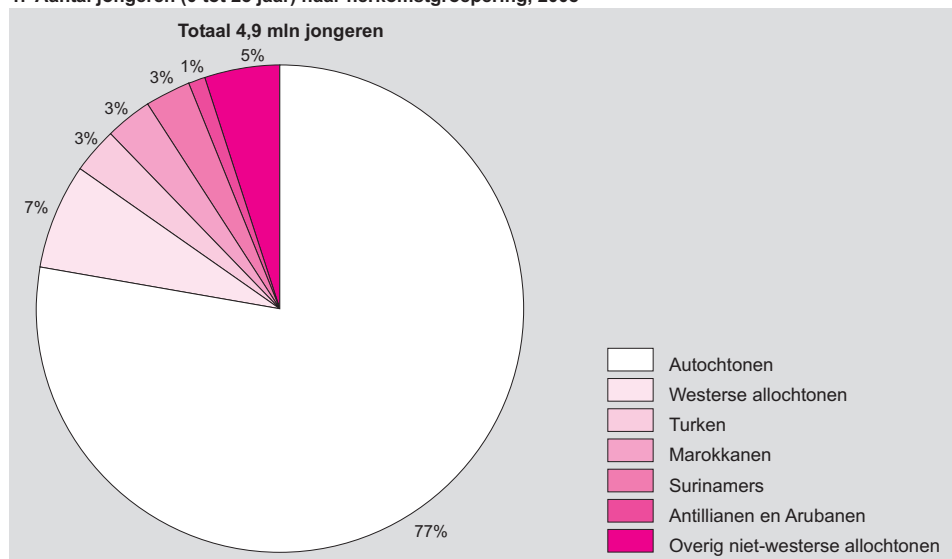
In 2008 was bijna een kwart van alle jongeren van 0 tot 25 jaar in Nederland van allochtone herkomst. Zeven op de tien van hen waren niet-westerse allochtonen. Turken en Marokkanen vormen de grootste groepen onder de niet-westers allochtone jongeren. De situatie waarin niet-westers allochtone jongeren zich bevinden, is vergeleken met een paar jaar geleden verbeterd: het aandeel jongeren dat opgroeit in een eenoudergezin is kleiner geworden, ze halen vaker een startkwalificatie (vooral meisjes) en volgen vaker hoger onderwijs. Ook zijn hun ouders even tevreden over de opvoeding als ouders van autochtone jongeren. Toch hebben allochtone jongeren van niet-westerse herkomst op veel gebieden nog wel een inhaalslag te maken: ze leven nog steeds vaker in eenoudergezinnen dan autochtone jongeren, volgen vaker opleidingen van een lager niveau, zijn vaker werkloos, hebben vaker te kampen met overgewicht en worden vaker verdacht van een misdrijf dan autochtone jongeren.

Ruim één miljoen jongeren in Nederland is allochtoon

Op 1 januari 2008 woonden er 4,9 miljoen jongeren onder de 25 jaar in Nederland. Ruim 1 miljoen was van allochtone herkomst. Van deze allochtone jongeren is een kwart in het buitenland geboren (eerste generatie). Driekwart is in Nederland geboren en heeft ten minste één ouder die geboren is in het buitenland (tweede generatie). Het aandeel allochtone jongeren is de afgelopen jaren gestegen. Deze stijging kwam vanaf 2004 volledig voor rekening van de tweede generatie allochtonen. Naar verwachting zal het aandeel allochtone jongeren in ons land verder stijgen naar 24 procent in 2015.

Gezien deze toegenomen diversiteit van herkomst en de verwachting dat deze nog meer zal toenemen onder de jeugd in Nederland is het van belang om het jeugdbeleid hierop af te stemmen. Het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin is in dit kader het programma 'Diversiteit in het jeugdbeleid' gestart (zie ook pagina 12). Allochtone jongeren staan nu meer dan autochtone jongeren op maatschappelijke achterstand, en dat begint al op jonge leeftijd (Van Eijck, 2006).

1. Aantal jongeren (0 tot 25 jaar) naar herkomstgroepering, 2008

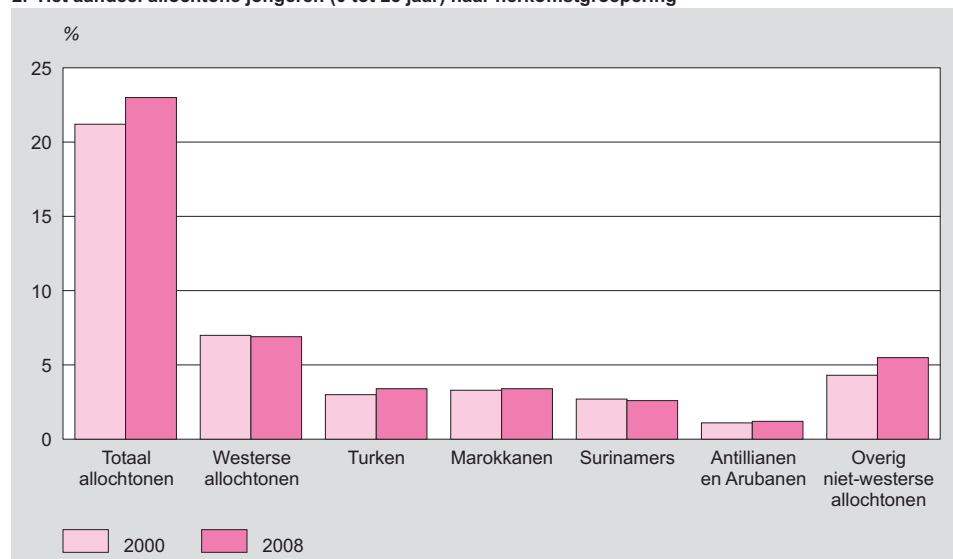
Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

Deze kwartaalrapportage van de Landelijke Jeugdmonitor brengt voor een aantal kern-indicatoren in beeld wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen autochtone en allochtone jongeren. Daarnaast komt naar voren dat onder allochtone jongeren in Nederland ook veel diversiteit bestaat. Het is gebruikelijk om onderscheid te maken tussen allochtonen van westerse en van niet-westerse herkomst, waarbij niet-westerse allochtonen nog verder onderverdeeld zijn in Marokkanen, Turken, Surinamers, Antillianen en Arubanen, en overig niet-westerse allochtonen.

Toenemende diversiteit onder jongeren

Zeven op de tien allochtone jongeren zijn van niet-westerse herkomst. Turken en Marokkanen vormen de grootste groepen onder deze niet-westers allochtone jongeren. Van de niet-westerse jeugd is één op de vijf van Turkse herkomst en eenzelfde aandeel van Marokkaanse. Daarnaast heeft 16 procent van de niet-westerse jongeren een Surinaamse achtergrond en liggen bij 7 procent de roots op de Nederlandse Antillen of Aruba. Sinds 2000 is het aandeel niet-westers allochtone jongeren in de totale groep jongeren tot 25 jaar gestegen van ruim 14 procent naar ruim 16 procent in 2008. Naar schatting wordt de groep Marokkanen in de toekomst de grootste groep jongeren van niet-westerse herkomst: 170 duizend in 2015. Ondanks de sterke daling van de vruchtbaarheid onder Marokkaanse vrouwen, hebben Marokkanen in de laatste decennia relatief meer kinderen gekregen dan de overige herkomstgroepen (Garssen e.a., 2006). Het aantal Turkse en Surinaamse jongeren zal waarschijnlijk dalen, vanwege een afname van de immigratie van Turken en Surinamers en doordat er onder hen minder kinderen geboren worden (Loozen e.a., 2007). Naast de Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse en Arubaanse jeugd is er nog een grote groep jongeren met zeer diverse niet-westerse herkomstlanden. Deze groep zal in de toekomst alleen maar toenemen. Irakezen, Afghanen en Chinezen hebben binnen de gehele groep niet-westerse allochtone jeugd het grootste aandeel (elk 2,5 procent in 2008). Sinds het einde van de jaren negentig vormen immigranten die een gezin willen vormen de grootste groep immigranten in Nederland, terwijl er voorheen meer immigranten kwamen met een asielverzoek of om in Nederland te werken (CBS, 2004).

2. Het aandeel allochtone jongeren (0 tot 25 jaar) naar herkomstgroepering

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

Niet-westerse allochtonen wonen vooral in de vier grote steden. In Amsterdam en Rotterdam was in 2008 de helft van de jongeren tot 25 jaar van niet-westerse herkomst (respectievelijk 50 en 52 procent). In Den Haag was dat aandeel niet veel kleiner en in Utrecht was het aandeel niet westers allochtone jongeren nog steeds bijna een derde (29 procent).

Staat 1
Jongeren (0 tot 25 jaar) naar herkomstgroepering in Nederland en de vier grote steden, 2008

	Nederland	Amsterdam	's-Gravenhage	Rotterdam	Utrecht	Overig Nederland
<i>x 1 000</i>						
Totaal	4 918	212	142	177	97	4 289
Autochtonen	3 786	83	61	71	61	3 509
Allochtonen	1 132	129	81	106	36	780
Westerse allochtonen	341	23	15	15	8	281
Niet-westerse allochtonen	791	106	66	91	28	499
w.v.						
Turken	167	17	16	20	6	108
Marokkanen	167	33	13	19	13	89
Surinamers	127	25	16	19	3	65
Antillianen en Arubanen	60	4	5	9	1	41
Overig niet-westerse allochtonen	269	28	16	23	6	197
%						
Autochtonen	77	39	43	40	63	82
Allochtonen	23	61	57	60	37	18
Westerse allochtonen	7	11	10	8	9	7
Niet-westerse allochtonen	16	50	47	52	29	12
w.v.						
Turken	3	8	11	11	6	3
Marokkanen	3	16	9	11	13	2
Surinamers	3	12	11	11	3	2
Antillianen en Arubanen	1	2	3	5	1	1
Overig niet-westerse allochtonen	5	13	11	13	6	5

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistiek.

Sterke toename jongeren uit Polen en voormalige Sovjet Unie

Het aandeel westers allochtone jongeren in de Nederlandse bevolking is sinds 2000 nagenoeg gelijk gebleven. In 2000 telde Nederland 335 duizend allochtonen van westerse herkomst, in 2008 waren dat er 341 duizend. Dat komt neer op een aandeel van 7 procent van de totale jongerenbevolking. Het aantal allochtone jongeren afkomstig uit Oost-Europa is de afgelopen jaren fors toegenomen, vooral uit Polen en de landen van de voormalige Sovjet Unie, zoals Rusland, Azerbeidzjan en Oekraïne. Het aantal jeugdige Polen is verdubbeld van ruim 9 duizend in 2000 naar ruim 18 duizend in 2008. Voor de jongeren uit de voormalige Sovjet-Unie is de toename nog groter: van bijna 7,8 duizend in 2000 naar ruim 19 duizend in 2008. Het aantal jongeren uit Indonesië is de afgelopen jaren daarentegen sterk afgenomen, al is deze groep met een aantal van bijna 53 duizend nog steeds relatief groot. Het aantal jongeren afkomstig uit onze buurlanden België en Duitsland is in de periode 2000-2008 toegenomen. Het aantal Belgische jongeren nam met 7 procent toe tot ruim 28 duizend. Het aantal Duitse jongeren nam toe met 3 procent en kwam in 2008 uit op ruim 57 duizend. Naar verwachting zal het aantal westers allochtonen in Nederland de komende jaren stijgen tot 357 duizend in 2015.

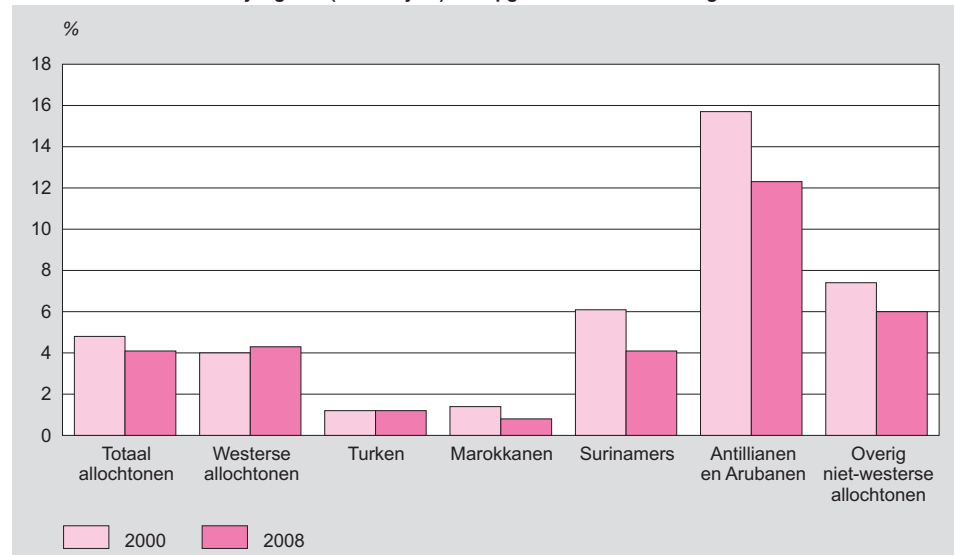
Aantal allochtone jongeren in eenoudergezinnen licht gedaald

In 2008 groeiden in Nederland ruim 615 duizend jongeren onder de 25 jaar op in een eenoudergezin.

Bijna 47 duizend van deze jongeren waren van allochtone herkomst. Dat komt neer op ruim 4 procent van de totale allochtone bevolking. Onder de groep Antillianen en Arubanen was het aandeel jongeren dat opgroeide in een gezin met één ouder verreweg het grootst: ruim 12 procent. Ook onder de overig niet-westerse allochtonen is de groep jongeren die opgroeit in een eenoudergezin relatief groot: 6 procent. Surinaamse en westers allochtone jongeren hadden binnen hun herkomstgroepen beide een aandeel van ruim 4 procent. Turkse en Marokkaanse jongeren groeien relatief het minst vaak op in een eenoudergezin, ongeveer 1 procent.

Het aandeel allochtone jongeren in eenoudergezinnen in de totale allochtone bevolking is de afgelopen jaren iets gedaald, want in 2000 was dat nog 5 procent. De daling zou verklaard kunnen worden doordat er minder kinderen per gezin zijn dan een aantal jaren geleden. De daling in procentpunten was het grootst onder Antillianen en Arubanen (ruim 3 procentpunt), Surinamers (2 procentpunt) en overig niet-westerse allochtonen (1,5 procentpunt). Het aandeel Turkse en westers allochtone jongeren in eenoudergezinnen is nauwelijks veranderd sinds 2000. Bij allochtonen is het eenouderschap vaak ontstaan doordat de moeder vanaf het begin af aan – op vaak heel jonge leeftijd – al alleen is geweest. Dat is anders dan bij autochtonen, waar de meeste eenoudergezinnen ontstaan door echtscheiding (Nederlands Jeugd Instituut).

3. Het aandeel allochtone jongeren (0 tot 25 jaar) dat opgroeit in een eenoudergezin

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

Niet-westers allochtone ouders even vaak tevreden en bezorgd over opvoeding kinderen

Over het algemeen zijn ouders tevreden over het verloop van de opvoeding van hun kind(eren). In 2007 gaf 94 procent van de ouders met thuiswonende kinderen tussen de 4 en 18 jaar aan dat ze tevreden waren over hoe de opvoeding verliep. Ouders van niet-westers allochtone herkomst waren minstens zo tevreden over de opvoeding van hun kroost als autochtone ouders (97 procent). Niet-westers allochtone ouders hebben echter vaker het gevoel de opvoeding niet aan te kunnen dan autochtone ouders. Dat is het geval voor één op de vijf allochtone ouders ten opzichte van één op de tien autochtone. Het aandeel ouders dat zich zorgen maakt over de opvoeding van hun kind(eren) is even groot voor autochtone ouders en niet-westers allochtone ouders, namelijk ruim een derde. Wel maken allochtone ouders zich zorgen over andere zaken dan autochtone ouders. Waar autochtone ouders zich het meeste zorgen maken over de opvoeding in het algemeen en over schoolprestaties en/of motivatie, staan bij niet-westers allochtone

ouders vaker moeilijkheden bij het stellen van regels en grenzen, ongehoorzaamheid en gedragsproblemen van hun kind(eren) centraal (Van Weert, e.a., 2008). Ook vragen ouders met een niet-westers allochtone achtergrond iets vaker hulp bij de aanpak van opvoedingsproblemen: 65 procent van de niet-westerse allochtonen doet dat, vergeleken met 61 procent van de autochtone ouders met huiswonende kinderen.

Allochtone jongeren voelen zich iets minder gezond dan autochtonen

De meeste (92 procent) jongeren onder de 25 jaar zijn positief over de eigen gezondheid. Over het algemeen voelt de autochtone jeugd zich iets gezonder dan de allochtone jeugd: bijna 87 procent van de niet-westers allochtonen voelde zich in 2008 gezond tegenover bijna 91 procent van de westers allochtone jeugd en 93 procent van de autochtone jongeren. Het aandeel jongeren dat zijn gezondheid positief beoordeelt, is afgelopen jaren weinig veranderd. Dit geldt zowel voor de autochtone als de allochtone jongeren.

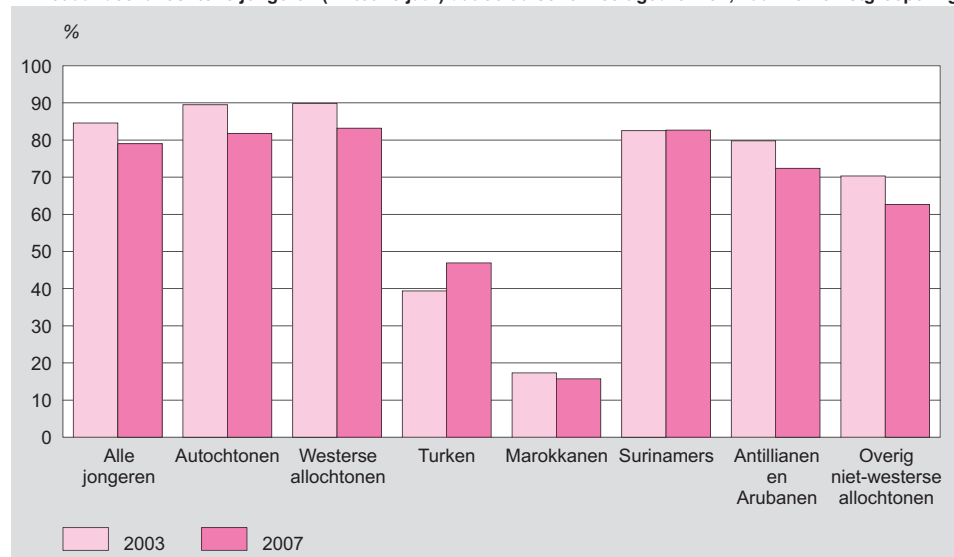
Bijna een kwart van de niet-westers allochtone jeugd te zwaar

In de huidige maatschappij vormt overgewicht een groot probleem. Een oorzaak voor het ontstaan van overgewicht zijn ongezonde voedingsgewoonten (Schrijvers & Schoemaker, 2008). Het probleem van overgewicht is in ons land het grootst voor jongeren van niet-westerse herkomst. In 2008 had ruim 22 procent van de niet-westers allochtone jongeren van 2 tot 25 jaar overgewicht, tegenover bijna 14 procent van de autochtone jongeren. Bij bijna 7,5 procent van de niet-westers allochtone jongeren was er zelfs sprake van ernstig overgewicht, terwijl dit aandeel voor de autochtone jeugd op 3 procent uitkwam.

Veel minder alcoholgebruik onder Marokkaanse en Turkse jongeren dan onder autochtone jeugd

Alcohol drinken op jonge leeftijd is schadelijk voor de gezondheid, toch komt het relatief vaak voor. De niet-westers allochtone jeugd drinkt minder dan de autochtone jeugd. Van de autochtone jongeren tussen 12 en 19 jaar had in 2007 bijna 82 procent al ooit alcohol gedronken. Onder de niet-westerse allochtonen was dat veel minder: 57 procent. Het

4. Het aandeel allochtone jongeren (12 tot 19 jaar) dat ooit alcohol heeft gedronken, naar herkomstgroepering

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, Trimbos-instituut.

alcoholgebruik is sinds 2003 wel gedaald: toen had 89 procent van de autochtone jongeren ooit alcohol gedronken en 58 procent van de niet-westerse allochtonen. Marokkaanse jongeren drinken het minst vaak alcohol, slechts één op de zes jongeren uit deze herkomstgroep heeft ooit alcohol gedronken. Ook onder Turkse en overig niet-westerse jeugd is er beduidend minder alcoholgebruik dan onder autochtone jongeren. Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse jongeren verschillen wat betreft alcoholgebruik niet van de autochtone jeugd. Dat is ook het geval voor de westers allochtone jongeren. Een belangrijke reden waarom vooral onder Marokkaanse en Turkse jongeren veel minder alcohol wordt genuttigd is dat velen van hen moslim zijn en vanwege hun geloof ervoor kiezen om geen alcohol te drinken.

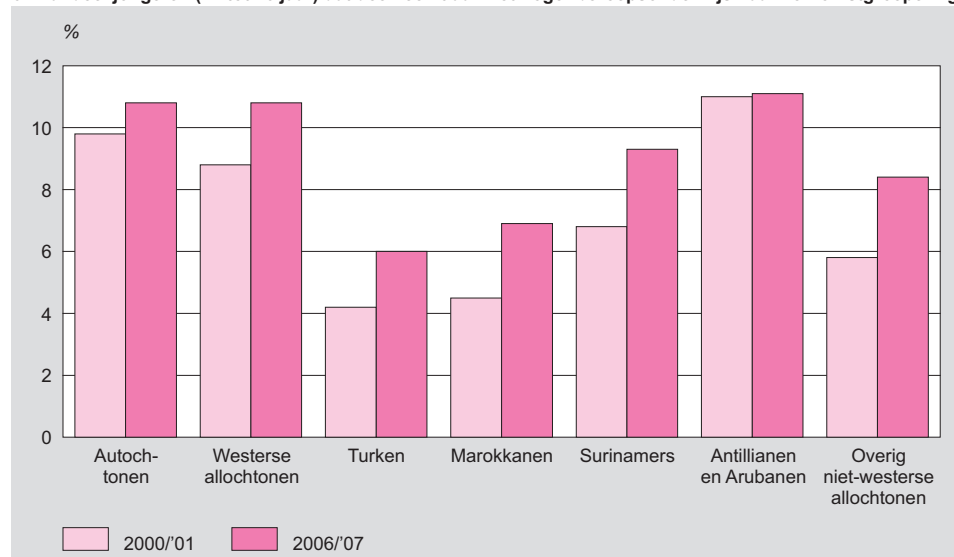
Cannabisgebruik onder Marokkaanse jeugd laag

In 2007 had bijna 17 procent van de Nederlandse scholieren van 12 tot 19 jaar wel eens cannabis gebruikt. Deze softdrug krijgen ze meestal binnen door een joint op te steken, waarbij cannabis (hasj of wiet) wordt vermengd met tabak. De Marokkaanse jeugd doet dit met 8 procent beduidend minder vaak dan Nederlandse, Surinaamse en overig westerse jongeren waarvoor een aandeel van meer dan 15 procent geldt. Het aandeel jongeren dat ooit in het leven cannabis heeft gebruikt is in 2007 licht gedaald ten opzichte van 2003. Afgaand op het gebruik van cannabis in de maand voorafgaand aan het interview, is het aandeel gebruikers in 2007 over het algemeen hetzelfde voor autochtone en allochtone jongeren (8 procent). Alleen Marokkaanse jongeren scoren hier significant minder dan autochtone jongeren (4 procent). Vooral het actuele gebruik onder Marokkaanse meisjes is erg laag (2 procent). Naast softdrugs gebruiken jongeren ook harddrugs, zoals ecstasy of cocaïne. Het aandeel jongeren dat in 2007 ooit ecstasy gebruikt heeft, is over het algemeen laag: 2,3 procent voor autochtonen en 3,1 procent voor allochtonen. Voor cocaïne ligt dat percentage nog iets lager.

Groei deelname aan hoger onderwijs onder niet-westerse allochtonen

In het schooljaar 2007/08 namen ruim 434 duizend scholieren tussen de 12 en 25 jaar deel aan scholing in het middelbaar beroepsonderwijs. Dat was bijna 17 procent van het totaal aantal jongeren in die leeftijdscategorie. Bijna 11 procent volgde hoger beroepsonderwijs en 6 procent wetenschappelijk onderwijs. Onder niet-westers allochtone

5. Aandeel jongeren (12 tot 25 jaar) dat deelneemt aan het hoger beroepsonderwijs naar herkomstgroepering

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Onderwijsstatistieken.

jongeren was de verdeling anders: ruim 20 procent volgde mbo, 8 procent hbo en bijna 4 procent wo. Vooral jongeren van Marokkaanse of Turkse herkomst gingen vaker naar het mbo dan naar het hoger onderwijs (hbo of wo). Bij de niet-westerse allochtonen is het aandeel vrouwen dat aan het mbo of hoger onderwijs deelneemt groter dan bij mannen. Dat verschil is het grootst bij de Antillianen en Arubanen.

Het aandeel ingeschrevenen in het hoger onderwijs is sinds 2000/01 voor alle herkomstgroepen toegenomen, behalve voor Antillianen en Arubanen. Daar bleef de deelname aan het hbo en het wo vrijwel gelijk. Vooral bij de Marokkanen en Surinamers is het aandeel ingeschrevenen duidelijk gestegen.

Groei aandeel niet-westerse allochtonen met diploma hoger onderwijs

In 2006/07 behaalden ruim 172 duizend jongeren van 18 tot 25 jaar een diploma in een vervolgopleiding. Hiermee wordt een opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger beroepsonderwijs of het wetenschappelijk onderwijs bedoeld. Van deze geslaagden ontvingen 103 duizend jongeren een diploma voor een mbo-opleiding, 39 duizend voor een hbo-opleiding, 17 duizend voor een bacheloropleiding in het wo en 14 duizend voor een master- of doctoraalopleiding in het wo.

Onder niet-westerse allochtonen is het aandeel geslaagden voor het bachelordiploma in het hbo en het master- of doctoraaldiploma in het wo lager dan onder autochtonen. In 2006/07 had van de niet-westers allochtone geslaagden voor een vervolgopleiding 25 procent een diploma in het hoger onderwijs. Bij de autochtonen lag dat aandeel op 53 procent. Sinds 2000/01 is het aantal niet-westers allochtone jongeren dat het hoger onderwijs met een hbo-diploma of een master- of doctoraaldiploma verliet toegenomen. In 2000/01 ontvingen ruim 2 duizend niet-westerse allochtonen een dergelijk diploma, in 2006/07 zijn dat er ruim 2 keer zo veel. Het aantal autochtone jongeren met een vergelijkbaar diploma in het hoger onderwijs is in diezelfde periode toegenomen van ruim 40 duizend tot bijna 43 duizend.

Niet-westers allochtone vrouwen steeds beter gekwalificeerd

Verlaten jongeren met een startkwalificatie het onderwijs, dan wordt verwacht dat ze succesvoller zijn op de arbeidsmarkt en minder problemen ondervinden dan wanneer ze

6. Jongeren (18 tot 25 jaar) met een startkwalificatie of nog onderwijsvolgend

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Enquête Beroepsbevolking.

zonder een dergelijke kwalificatie van school gaan. In Nederland is een startkwalificatie minimaal een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo niveau 2).

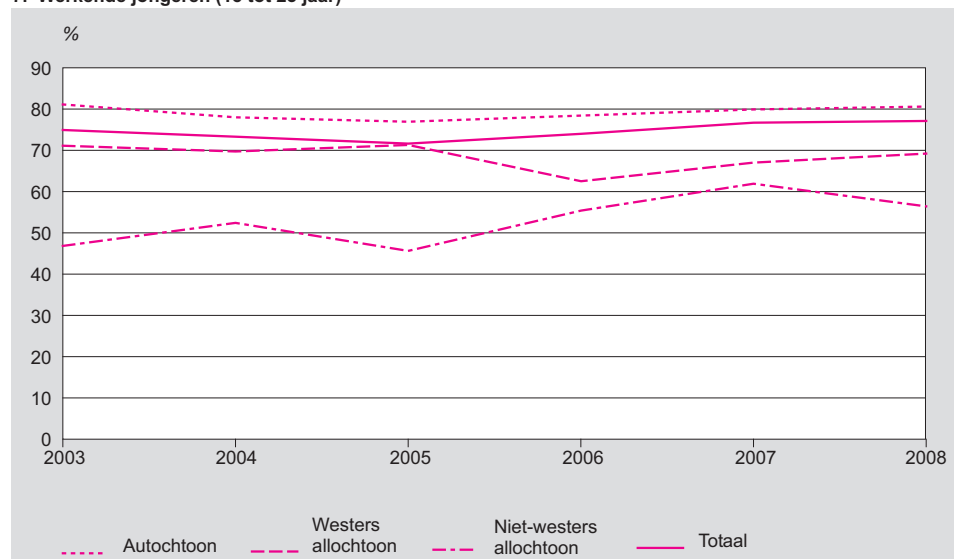
Het aandeel 18- tot 25-jarigen dat met een startkwalificatie het onderwijs heeft verlaten of nog onderwijs volgt, is de laatste jaren toegenomen. Zo was dit aandeel in 2008 iets meer dan 86 procent, terwijl dat in 2003 nog iets minder dan 83 procent bedroeg. Vooral de forse toename onder niet-westers allochtone vrouwen valt op. In 2008 beschikte 85 procent van hen over een startkwalificatie of volgde nog onderwijs, in 2003 was dat maar 74 procent. De toename van het aandeel jongeren met een startkwalificatie of nog onderwijsvolgend is onder niet-westers allochtone mannen niet zo groot als bij de niet-westers allochtone vrouwen. Toch hebben ook zij een behoorlijke inhaalslag gemaakt ten opzichte van de autochtone mannen.

Hoewel het aandeel jongeren dat beschikt over een startkwalificatie of nog onderwijs volgt toeneemt, verlaten ieder jaar nog steeds veel jongeren voortijdig het onderwijs. Gedurende het schooljaar 2006/07 waren er zo'n 50 duizend jongeren onder de 23 jaar die zonder startkwalificatie van school gingen. Dit is ongeveer 4 procent van alle jongeren in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in dat schooljaar. Onder westers en niet-westers allochtone jongeren lag dit aandeel met respectievelijk 4,7 en 6,6 procent hoger dan onder autochtone jongeren (3,3 procent). Wel is het aandeel allochtone voortijdig schoolverlaters licht gedaald ten opzichte van het schooljaar 2005/06, terwijl dat voor de autochtone jongeren gelijk is gebleven.

Stijgende lijn werkende niet-westers allochtone jongeren

In 2008 waren er 300 duizend jongeren in de leeftijd van 15 tot 23 jaar die niet meer naar school gingen. Dit is ongeveer één op de vijf van alle 15- tot 23-jarigen. De meerderheid (77 procent) van de jongeren heeft na het verlaten van het onderwijs een baan gevonden en is aan het werk. Onder autochtone jongeren ligt dit aandeel met 80 procent iets hoger dan gemiddeld; voor niet-westers allochtone jongeren ligt dit beduidend lager (56 procent). Sinds 2003 is het aandeel werkende autochtone jongeren weinig veranderd. Dit aandeel is bij niet-westers allochtone jongeren daarentegen sterk toegenomen, van minder dan de helft in 2003 tot 56 procent in 2008. Toch is er in 2008 in vergelijking met 2007 wel een lichte afname van het aandeel werkende niet-westers allochtone jongeren.

7. Werkende jongeren (15 tot 23 jaar)

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Enquête Beroepsbevolking.

Dat alleen binnen deze groep jongeren het aandeel werkenden licht daalde, kan te maken hebben met het feit dat niet-westers allochtone jongeren vaker dan autochtone jongeren nog niet beschikken over een startkwalificatie. Jongeren met een startkwalificatie hebben meer kans op werk dan jongeren zonder startkwalificatie (respectievelijk 85 en 67 procent). Jongeren zonder startkwalificatie komen bovendien eerder in tijdelijke en flexibele banen terecht. Als het economisch minder gaat, dan eindigen deze contracten vaak als eerste. Uit de 2009 cijfers zal moeten blijken of dat inderdaad het geval is en of de dalende trend doorzet.

Onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap afgenomen

In 2008 gaf bijna een kwart van de jongeren van 15 tot 25 jaar (23 procent) aan zich wel eens onveilig te voelen. Zij voelen zich gemiddeld iets onveiliger dan de totale bevolking van 15 jaar en ouder, van wie één op de vijf zegt zich wel eens onveilig te voelen. De verschillen in gevoel van onveiligheid tussen autochtone en allochtone jongeren zijn afgenomen de laatste jaren. In 2006 voelde 26 procent van de autochtone jeugd zich wel eens onveilig, terwijl dat onder de allochtone jeugd 34 procent was. Het aandeel allochtone jongeren dat zich wel eens onveilig voelt, is sindsdien afgenomen en in 2008 was er geen verschil meer tussen beide groepen.

De vrouwelijke jeugd, allochtoon of autochtoon, voelt zich gemiddeld onveiliger dan de mannelijke jeugd. Onder allochtone mannen van 15 tot 25 jaar is het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt ongeveer even sterk afgenomen als onder allochtone vrouwen. Onder vrouwen daalde het aandeel van 43 procent in 2006 naar 31 procent in 2008, bij de mannen daalde het van 24 procent naar 16 procent. Bij de autochtone jeugd is de afname van onveiligheidsgevoelens daarentegen sterker onder mannen dan onder vrouwen.

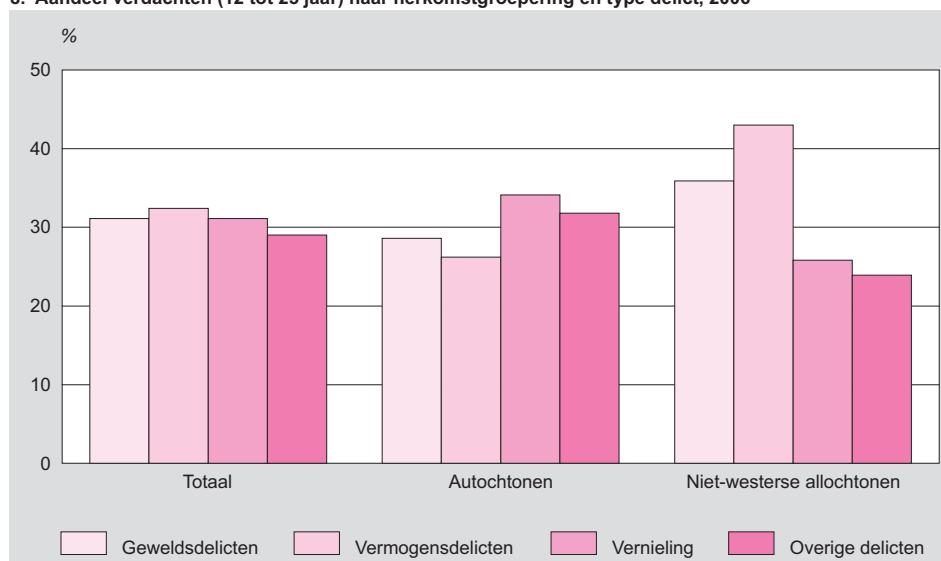
In 2008 gaven vier op de tien jongeren van 15 tot 25 jaar aan slachtoffer te zijn geworden van criminaliteit. In de hele bevolking vanaf 15 jaar is dat slechts een kwart. Het aandeel allochtone jongeren dat aangeeft slachtoffer te zijn geworden van criminaliteit verschilt nagenoeg niet van dat van autochtone jongeren. Voor beide groepen is bovendien sprake van een afname sinds 2006. Deze afname is het sterkst onder allochtone vrouwen.

Autochtone jongeren vaker aangehouden voor vernieling, allochtonen voor vermogensdelicten

In 2006 werden 83 duizend (3,2 procent) van de 12- tot 25-jarige jongeren verdacht van het plegen van een misdrijf. Onder jongeren is het percentage dat verdacht wordt en daarom in aanraking met de politie komt twee keer zo groot als het percentage verdachten onder de bevolking als geheel. Het percentage verdachten onder jongeren is de afgelopen jaren toegenomen, want in 2000 was dat nog 2 procent. Het aandeel jongeren van niet-westers allochtone afkomst dat is aangehouden als verdachte door de politie is groter dan het aandeel autochtone jongeren. In 2006 werd 6,6 procent van de niet-westers allochtone jeugd gehoord door de politie als verdachte van een misdrijf tegenover 2,5 procent van de autochtone jeugd.

De groep jongeren van 12 tot 25 jaar maakte zich het meest schuldig aan vermogensdelicten, zoals diefstal of heling. In 2006 waren dat ruim 26 duizend jongeren (32,4 procent). Dit verschilt echter tussen groepen jongeren van verschillende herkomst. Onder de autochtone jeugd kwam aanhouding vanwege vernieling het meeste voor, terwijl jongeren met een niet-westerse achtergrond het vaakst aangehouden werden door de politie vanwege een vermogensdelict. Opvallend is dat minderjarige autochtone jongeren het vaakst verdacht worden van vernieling, terwijl autochtone jongeren van 18 tot 25 jaar het vaakst worden verdacht van een ander soort misdrijf, zoals een verkeers- of drugsdelict.

8. Aandeel verdachten (12 tot 25 jaar) naar herkomstgroepering en type delict, 2006*

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Korps Landelijke Politiediensten.

Vooraf allochtone jongens verblijven in justitiële jeugdinrichtingen

In 2007 verbleven 2,8 duizend jongeren van 12 tot 18 jaar vanwege strafrechtelijke vervolging in een justitiële jeugdinrichting. In de justitiële jeugdinrichtingen verblijven jongeren van 12 tot 18 jaar met een uitloop naar maximaal 23 jaar (Ministerie van Justitie: Dienst Justitiële Inrichtingen). Bijna 93 procent van hen waren jongens. Van deze jongens waren er ruim 1,6 duizend van allochtone en bijna duizend van autochtone herkomst.

Jongeren kunnen ook vanwege civielrechtelijke redenen in justitiële jeugdinrichtingen verblijven. Dit zijn jongeren die geen strafbaar feit hebben gepleegd, maar bijvoorbeeld vanwege psychiatrische problematiek zijn geplaatst. De meeste jongeren (67 procent) verblijven echter om strafrechtelijke redenen in een justitiële jeugdinrichting. Dit aandeel is voor allochtone jongeren groter dan voor autochtone, respectievelijk 73 en 60 procent in 2007. Sinds 2000 is het aandeel jongeren dat op strafrechtelijke titel in een justitiële jeugdinrichting verblijft met ruim 14 procentpunt afgenomen. Voor de autochtone en allochtone jongeren is deze afname ongeveer gelijk.

Diversiteit in jeugdbeleid

Uit de voorafgaande paragrafen blijkt dat allochtone jongeren op een aantal indicatoren nog een inhaalslag te maken hebben ten opzichte van autochtone jongeren. Niet-westers allochtone jongeren beschikken minder vaak over een startkwalificatie, onder hen is de werkloosheid hoger en er belanden meer niet-westers allochtone jongeren in het justitiële circuit. Het kabinet wil allochtone kinderen graag evenveel kansen geven als autochtone kinderen en ook recht doen aan diversiteit binnen verschillende allochtone herkomstgroepen. Het Ministerie voor Jeugd en Gezin streeft in haar jeugdbeleid dan ook na om alle jongeren in Nederland dezelfde ontwikkelingskansen te geven zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Beleidsaanbevelingen zijn gericht op het goed bereiken van migrantenkinderen en hun ouders met behulp van algemene jeugdvoorzieningen, zoals opvoedondersteuning, peuterspeelzaalwerk, jeugd- en jongerenwerk en sport en spel. Problemen in de opvoeding en ontwikkeling kunnen zo eerder worden signaleerd. ZonMw¹⁾ voert dit jaar het programma 'Diversiteit in het jeugdbeleid' uit in opdracht van de ministeries voor Jeugd en Gezin en Wonen, Wijken en Integratie.

Allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd in de jeugdhulpverlening (ZonMw). Doel van dit programma is daarom dat deze jongeren en hun ouders beter bereikt worden met jeugdvoorzieningen en opvoedingondersteuning.

CBS en SCP voeren in opdracht van ZonMw de monitor voor dit programma uit. In deze monitor zal meer kennis en informatie over ontwikkelingen over diversiteit in het jeugd-beleid worden gegeven. Aan het eind van 2009 worden de eerste resultaten van dit onderzoek verwacht.

---

¹⁾ ZonMw is een Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie.

Lijst van gebruikte begrippen

Aanraking met politie

De jongeren van 12 tot 25 jaar die als verdachte van een strafbaar feit zijn gehoord door de politie. Deze gegevens zijn afkomstig uit het landelijk bestand met verdachtegegevens, dat is samengesteld uit de 27 regionale Herkenningsdienstsysteemen (HKS). Dit systeem wordt sinds 1986 door de politie gebruikt om gegevens over verdachten te registreren. Het bevat zowel de aangiftegegevens van misdrijven als de persoonsgegevens van de verdachten daarvan.

Autochtoon

Persoon van wie beide ouders in Nederland geboren zijn.

Delicten

Delicten worden bepaald aan de hand van de standaardclassificatie misdrijven van het CBS. Voor de in deze kwartaalrapportage genoemde delicten is het Wetboek van Strafrecht bepalend.

In deze rapportage komen vier typen delicten aan bod:

– **Geweldsmisdrijven**

Verkrachting (artikel 242).

Feitelijke aanranding der eerbaarheid (artikel 246).

Overige seksuele misdrijven (artikel 243 t/m 245, 247 t/m 249, 250, 251bis).

Bedreiging (artikel 251).

Misdrijven tegen het leven (artikel 287 t/m 291).

Mishandeling (artikel 300 t/m 306).

Dood en lichamelijk letsel door schuld (artikel 307 t/m 309).

Diefstal met geweld (artikel 312).

Afpersing (artikel 317).

– **Vermogensmisdrijven**

Valsheidsmisdrijven (artikel 208 t/m 235).

Eenvoudige diefstal (artikel 310).

Gekwalificeerde diefstal (artikel 311).

Verduistering (artikel 321 t/m 323).

Bedrog (artikel 326 t/m 337).

Heling en schuldheling (artikel 316 t/m 317bis).

– **Vernieling en openbare orde**

Tegen de openbare orde (artikel 131 t/m 136, 138 t/m 151a).

Discriminatie (artikel 137c t/m 137g).

Gemeenengevaarlijke misdrijven (artikel 157 en 158).

Tegen het openbaar gezag (artikel 177 t/m 206).

Schennis der eerbaarheid (artikel 239).

Vernieling (artikel 350 t/m 352).

– **Overige misdrijven**

Eenoudergezin

Particulier huishouden bestaande uit één ouder met thuiswonende kind(eren) (en met mogelijk ook overige leden).

Justitiële jeugdinrichting

In een justitiële jeugdinrichting verblijven jongeren van 12 tot 18 jaar met een uitloop naar maximaal 23 jaar. De jeugdinrichtingen zijn te onderscheiden in opvanginrichtingen en

behandelinrichtingen. In de opvanginrichting worden jongeren ingesloten die verdacht worden van een misdrijf en die in voorlopige hechtenis verblijven in afwachting van veroordeling door de kinderrechter. Daarnaast zitten veroordeelde jongeren er hun straf uit. Ook jongeren die wachten op een plaats in een behandelinrichting zitten hier. In een behandelinrichting krijgen jongeren een (intensieve) behandeling. Zodra een jongere de inrichting verlaat wordt er door middel van scholing, training, begeleiding of proefverlof gewerkt aan terugkeer in de maatschappij onder begeleiding van de jeugdreclassering (Steunpunt Forensische zorg).

Migrantenjongeren

Jongeren die in een ander land geboren zijn of van wie de ouders of grootouders niet in Nederland zijn geboren.

Niet-westers allochtoon

Allochtoon met als herkomstsgroepering een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije. Op grond van hun sociaal-economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westers allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

Schoolsoorten

vmbo = voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
havo = hoger algemeen voortgezet onderwijs
vwo = voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
mbo = middelbaar beroepsonderwijs
hbo = hoger beroepsonderwijs
wo = wetenschappelijk onderwijs

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is de minimale opleiding die nodig is om succesvol de stap naar de arbeidsmarkt te kunnen maken. In Nederland is het niveau hiervan vastgesteld op een diploma op havo-, vwo- of mbo-niveau 2 of hoger.

Verdachten van misdrijven

Verdachten tegen wie een procesverbaal van aanhouding is opgemaakt op verdenking van het plegen van een misdrijf. Dit zijn verdachten die staan geregistreerd in de herkenningssystemen (HKS) van de politie. Het betreft hier niet verdachten van overtredingen. Jongeren die een Halt-afdoening wordt aangeboden komen niet voor in deze publicatie.

Voortijdig schoolverlaters

Iemand die het (bekostigd) onderwijs heeft verlaten en niet in het bezit is van een startkwalificatie.

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Nederland kan op twee manieren worden benaderd, namelijk vanuit het totale volume of vanuit de nieuwe aanwas.

Het totale volume is het totaal aantal personen zonder startkwalificatie in Nederland. Dit aantal is ontleend aan de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De uitkomsten van de EBB zijn gebaseerd op een steekproef van ongeveer 90 000 personen onder de Nederlandse bevolking van 15 tot 64 jaar.

De nieuwe aanwas is het aantal personen dat in een bepaald schooljaar het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. Dit aantal is gebaseerd op onderwijsregistraties. Aan de hand van de directe door- en uitstroom tussen twee opeenvolgende schooljaren binnen het door de overheid bekostigde onderwijs en het bezit van startkwalificerende diploma's wordt het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (de nieuwe aanwas) bepaald.

Bij het afbakenen van de groep voortijdig schoolverlaters wordt dikwijls een leeftijdsgrens aangehouden. Bij de Europese doelstelling om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen (m.b.t. het totale volume), wordt uitgegaan van jongeren van 18 tot 25 jaar. Bij de Nederlandse beleidsdoelstellingen (m.b.t. de nieuwe aanwas) wordt uitgegaan van de groep 12 tot 23-jarigen.

Werkenden

Personen die in Nederland wonen en betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week.

Westers allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen van de werelddelen Europa (excl. Turkije), Noord-Amerika en Oceanië of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaaleconomische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westers allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

Literatuur en geraadpleegde websites

Centraal Bureau voor de Statistiek (2004). Allochtonen in Nederland, 2004. Voorburg/Heerlen: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2008). Jaarrapport Integratie. Den Haag/Heerlen: CBS.

Garssen, J. & Nicolaas, H. (2006). Recente trends in de vruchtbaarheid van niet-westers allochtone vrouwen. *Bevolkingstrends* 54(1) (blz.15–31). Voorburg/Heerlen: CBS.

Eijck, S.R.A. van (2006). Koersen op het kind: diversiteit in het jeugdbeleid: sturingsadvies deel 2a. Den Haag: Operatie Jong.

Loozen, S. & Duin, C. van (2007). Allochtonenprognose 2006–2050: belangrijkste uitkomsten. *Bevolkingstrends* 55(2) (blz.60–67). Voorburg/Heerlen: CBS.

Schrijvers, C.T.M. & Schoemaker, C.G. (2008). Spelen met gezondheid: leefstijl en psychische gezondheid van de Nederlandse jeugd. Bilthoven: RIVM.

Weert, C. van & Zeijl, E. (2008). Jeugd en Opvoeding. In Centraal Bureau voor de Statistiek, Jaarrapport 2008 Landelijke Jeugdmonitor. (p. 23–28). Den Haag/Heerlen: CBS.

CBS: <http://www.cbs.nl>

Steunpunt Forensische zorg : <http://www.steunpuntforensischezorg.nl>

Dossier kindermishandeling, Nederlands Jeugdinstituut:
<http://www.kindermishandeling.info>

Ministerie van Justitie; Dienst Justitiële Inrichtingen: <http://www.dji.nl>

ZonMw: <http://www.zonmw.nl>